

Evropska
komisija

Kaj je Eurydice?

Omrežje Eurydice zbira in analizira informacije o evropskih izobraževalnih sistemih in usmeritvah oziroma politikah. Povezuje 40 nacionalnih enot iz 36 držav, ki sodelujejo v evropskem programu Vseživljenjsko učenje, pod vodstvom Izvršne agencije EU za izobraževanje, avdiovizualne vsebine in kulturo v Bruslju, ki koordinira dejavnosti omrežja, pripravlja publikacije in ureja podatkovne baze.

Poudarki Eurydice

Športna vzgoja in šport v šolah v Evropi

S poukom športne vzgoje v šoli ne le učinkovito krepimo telesno pripravljenost in zdravje učencev ampak tudi pomagamo mladim učinkovito izvajati in bolje razumeti gibalne dejavnosti za pozitivne vseživljenjske učinke. Nadalje, pri pouku športne vzgoje v šoli se učenci in dijaki naučijo prenosljivih znanj in spretnosti, na primer za skupinsko delo in fair play, razvijajo spoštovanje, telesno in družbeno ozaveščenost ter osnovno razumevanje »pravil igre«, ki jih lahko s pridom uporabljajo tudi pri drugih šolskih predmetih ali v drugih življenjskih situacijah.

Zaradi številnih prednosti je spodbujanje gibalnih dejavnosti pritegnilo večjo pozornost na evropski ravni. Z Lizbonsko pogodbo iz leta 2009 je Evropska unija dobila pravno podlago za poziv k ukrepom za razvijanje evropske dimenzije v športu in za spodbujanje evropskih športnih tem.

Z upoštevanjem trendov usmeritev in politik in za boljše poznavanje trenutnega stanja športne vzgoje v Evropi je omrežje Eurydice pripravilo študijo z naslovom »Športna vzgoja v šolah v Evropi«. Namen poročila je preslikati stanje na področju športne vzgoje in športnih dejavnosti v šoli v 30 evropskih državah. Poročilo lahko razumemo kot prvi poskus Evropske komisije, da prepozna najpomembnejše pomanjkljivosti in dobre prakse v povezavi s športno vzgojo v evropskih šolah. V priložni brošuri je povzetek najpomembnejših ugotovitev iz poročila.

Študija

“Physical Education and Sport at School in Europe”

v angleščini je objavljena na spletni strani Eurydice:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_studies_en.php

Tiskane izvide publikacij

prejmete po naročilu:

eacea-eurydice@ec.europa.eu

Stik

Wim Vansteenkiste,

Communication and Publications:

+32 2 299 50 58

Izobraževanje in
usposabljanje

Športna vzgoja je predmet v vseh nacionalnih kurikulumih.

Športna vzgoja je obvezna v vseh zajetih nacionalnih kurikulumih na primarni in nižji sekundarni ravni. V skoraj vseh državah je osnovni cilj športne vzgoje graditi otrokov telesni, osebnostni in socialni razvoj. Pogosto je poudarek na spodbujanju zdravega življenjskega sloga in izobraževanje za zdravje je obvezni predmet na Irskem, Cipru in Finskem. Učni izidi pri pouku športne vzgoje so tesno povezani z glavnimi cilji tega predmeta. V nekaterih državah, kot so Nemčija, Portugalska, Združeno kraljestvo in nordijske države, to vsebino poučujejo medpredmetno. To pomeni, da med poukom športne vzgoje obravnavajo tudi vidike, na primer, družbenih in naravoslovnih učnih tem in obratno ter pokažejo, kako so te teme med seboj povezane.

Primeri medpredmetnega poučevanja:

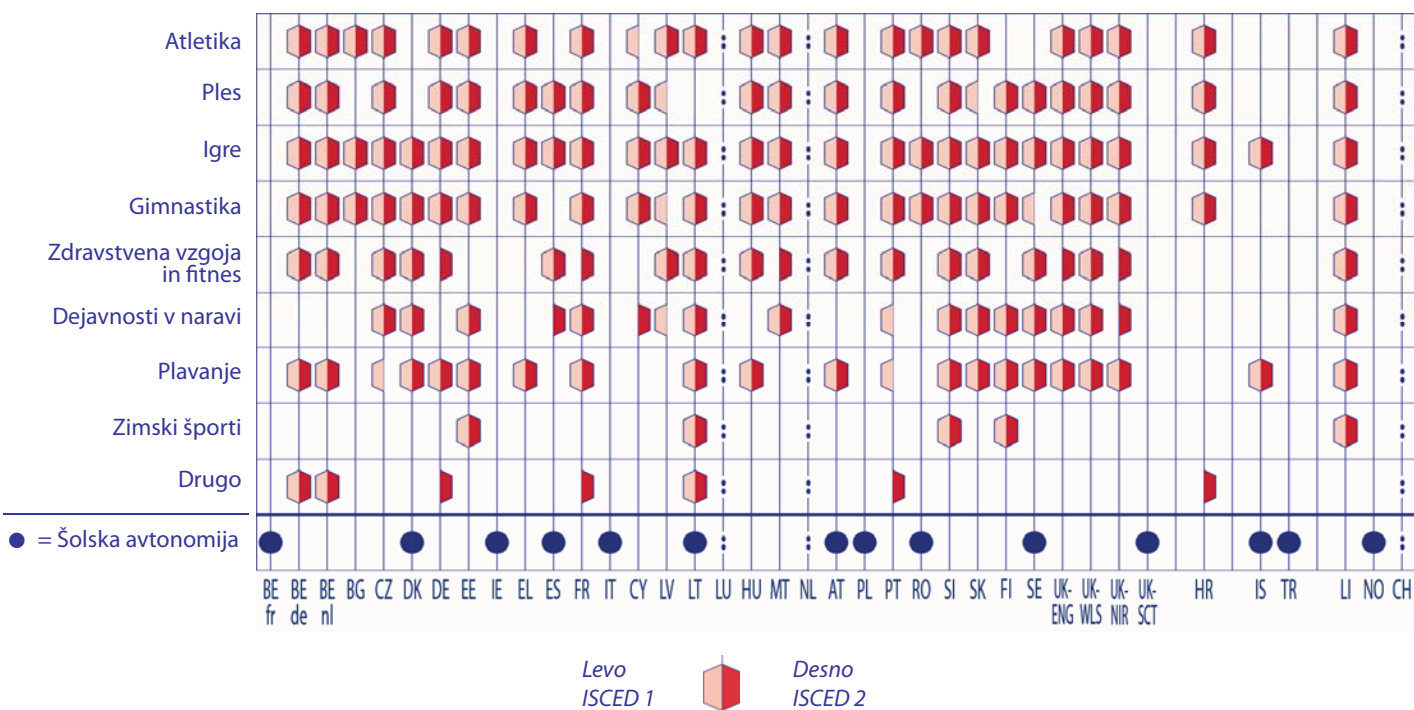
- Na Češkem in Norveškem ter v Nemčiji je poučevanje prometnih predpisov, ki veljajo za pešce in kolesarje, del kurikula za športno vzgojo.
- Iz nordijskih držav so poročali, da se učenci naučijo uporabljati zemljevide in druge pripomočke za lastno orientacijo v naravnem okolju.
- Na Češkem in Poljskem ter v Grčiji je pomembno, da mladi poznajo olimpijske vrednote in simbole.
- V Sloveniji spodbujajo učitelje drugih predmetov, da prekinejo pouk za t. i. "minuto za zdravje"; v tem času učenci izvedejo razne gibalne dejavnosti ter se sprostijo za nekaj trenutkov.

Igre in gimnastika sta dve najbolj pogosto poučevani obvezni dejavnosti.

Osrednje oblasti v mnogih državah so vključile osnovne gibalne dejavnosti, kot so hoja, tek, skakanje in metanje, v kurikule za prve razrede na primarni ravni izobraževanja. Obseg osnovnih spretnosti postopoma nadgrajujejo in širijo na bolj kompleksne športne panoge.

Na seznamu spodaj so zajete najbolj pogoste obvezne dejavnosti, pri čemer velja, da imajo šole v nekaterih državah avtonomijo odločanja o tem, ali je določena dejavnost obvezna ali izbirna. Med obveznimi dejavnostmi športne vzgoje v šolah so igre – tipično igre z žogo – najbolj pogosta oblika vadbe.

Obvezne dejavnosti v osrednjem kurikulumu oziroma usmerjevalnih dokumentih na primarni (ISCED 1) in nižji sekundarni ravni izobraževanja (ISCED 2), 2011/12

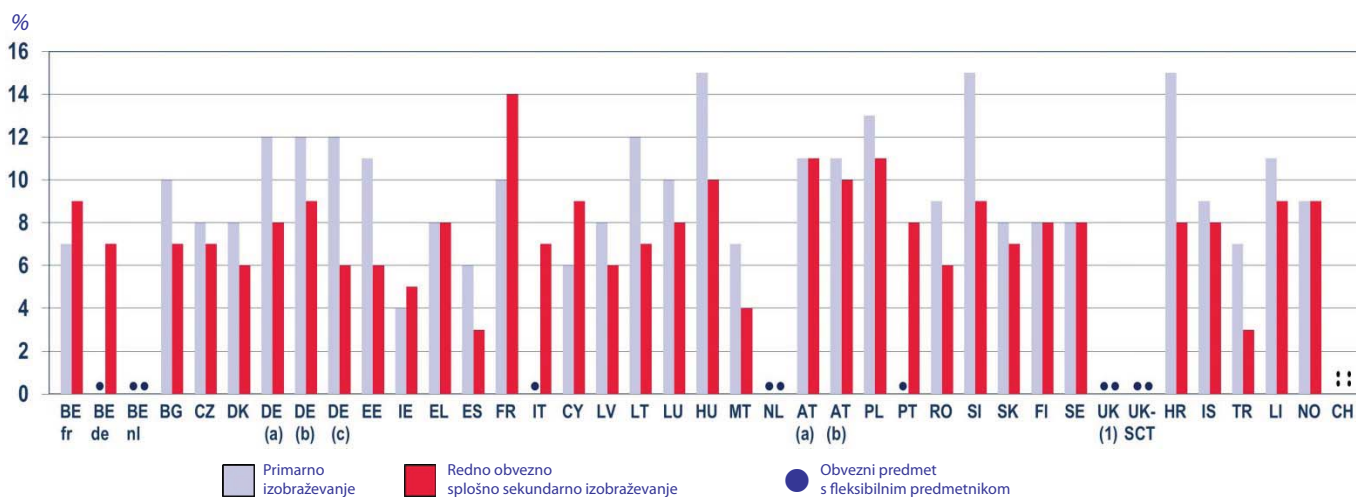
Čas pouka športne vzgoje je kratek v primerjavi z ostalimi predmeti.

Predpisan čas pouka športne vzgoje se znatno razlikuje od države do države in tudi med posameznimi ravni izobraževanja. Še več, v nekaterih državah na centralni ravni določijo minimalno število ur pouka športne vzgoje, medtem ko je v drugih državah ta odločitev prepuščena šolam. Na primer, v šolskem letu 2011/12 se je priporočeno minimalno povprečno število ur pouka na primarni ravni gibalo med 37 na Irskem in 108 urami v Franciji. Na sekundarni ravni se je čas pouka gibalo med 24 do 35 urami v Španiji, do 102 ur v Turčiji in na Malti ter do 108 ur v Franciji in Avstriji. Na splošno velja,

da je bil delež priporočenih ur pouka športne vzgoje razmeroma nizek v primerjavi z deležem za ostale predmete – dejstvo, ki razkriva, da predmet pogosto velja za manj pomembnega.

Ta razlika je izrazita v primarnem izobraževanju. Tu je delež ur pouka, namenjen športni vzgoji, enak približno polovici deleža ur pouka, namenjenega matematiki. Res pa je, da so bile zadnje večje spremembe v povezavi s časom pouka športne vzgoje narejene v šolskem letu 2006/07.

Minimalen čas pouka športne vzgoje kot obveznega predmeta v razmerju do skupnega časa pouka na primarni in sekundarni ravni rednega obveznega splošnega izobraževanja, 2011/12

Vir: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

V Evropi so razširjene gibalne in športne interesne dejavnosti.

Interesne gibalne dejavnosti, ki jih šole organizirajo zunaj šolskega pouka, kot so tekmovanja ali dejavnosti v povezavi z zdravjem, so oblikovane z namenom še boljše dostopnosti in še večje privlačnosti gibalnih dejavnosti pri mladih. Njihov glavni namen je širiti ali dopolnjevati dejavnosti, ki se izvajajo v času pouka. Interesne telesne dejavnosti organizirajo na nacionalni, regionalni, lokalni in zelo pogosto na šolski ravni. Interesne dejavnosti so na voljo vsem

učencem, vendar so usmerjene tudi na otroke s primanjkljaji ali posebnimi potrebami. Nekatere interesne dejavnosti šole organizirajo tudi v času pouka. V nekaj državah športna vzgoja ni omejena na pouk tega predmeta, ampak je del dnevne šolske rutine. V več danskih šolah, na primer, se učenci udeležujejo »jutranjega teka« pred začetkom pouka. V drugih državah med podaljšanimi odmori izvajajo gibalne dejavnosti na igrišču ali v telovadnici.

Preverjanje in ocenjevanje pri pouku športne vzgoje sta enaka kot pri pouku ostalih predmetov.

V večini držav napredek učencev pri pouku športne vzgoje preverjajo in ocenjujejo kot pri ostalih predmetih. Le v nekaj državah teh spretnosti in znanja učencev ne vrednotijo formalno. To velja za Malto in Norveško na primarni ravni in za Irsko na primarni ter nižji sekundarni ravni. V večini evropskih držav pripravijo jasna priporočila o ustreznih metodah preverjanja in ocenjevanja. Le v Belgiji in na Islandiji izobraževalne institucije same določijo metode vrednotenja.

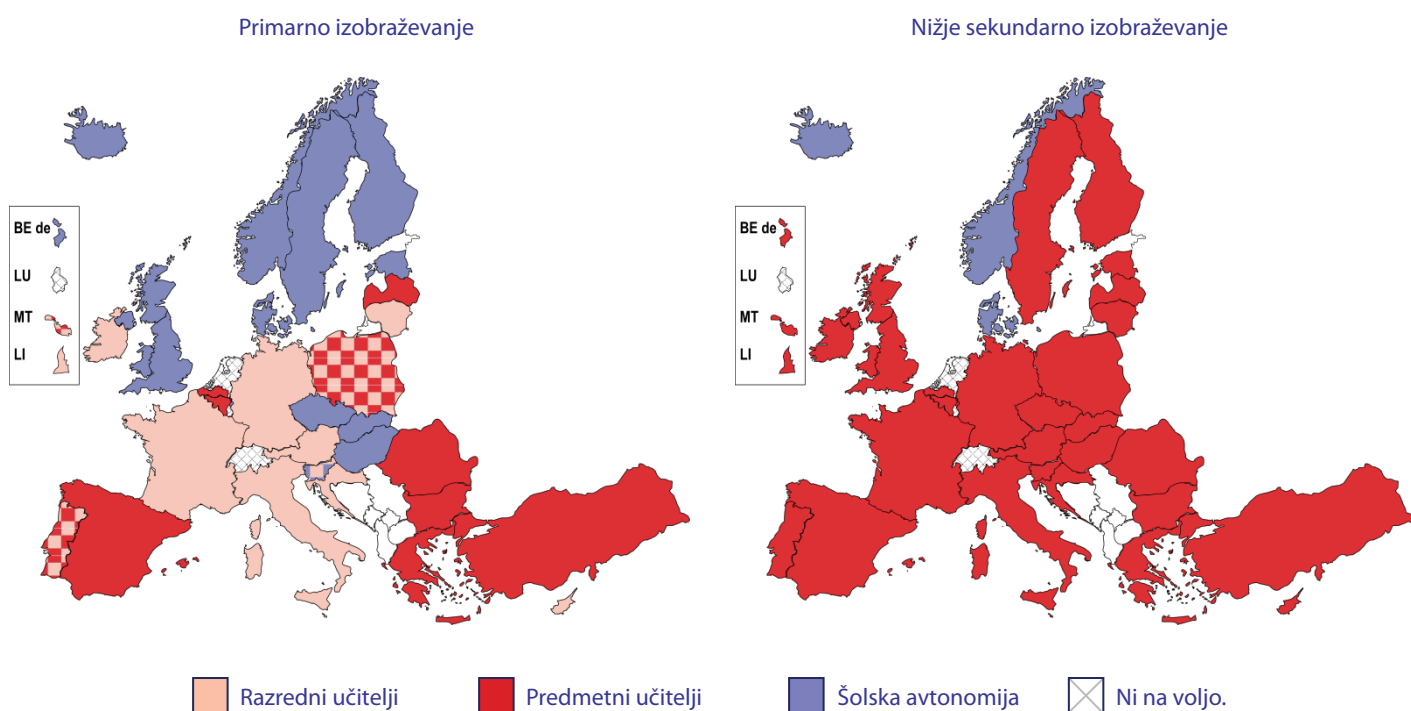
V večini držav izdajo spričevalo na koncu posameznega šolskega leta, v katerem je poleg rezultatov pri ostalih predmetih tudi dosežek pri športni vzgoji. V nekaterih državah so razvili osrednje lestvice preverjanja in ocenjevanja, tj. učitelje so opremili z usklajenimi orodji za vrednotenje dosežkov učencev v državi. Na podlagi teh lestvic so možne primerjave učnih dosežkov na nacionalni ravni.

Učitelji športne vzgoje so pogosto predmetni učitelji.

V večini držav je odločitev o tem, ali bo pouk športne vzgoje izvajal razredni učitelj ali predmetni učitelj, odvisna od ravni izobraževanja. Na splošno velja, da višja kot je raven izobraževanja, večja je verjetnost, da ta predmet poučuje predmetni učitelj. Na primarni ravni športno vzgojo poučujejo tako razredni kot predmetni učitelji, medtem ko na nižji sekundarni ravni ta predmet praviloma poučujejo predmetni učitelji. V povezavi z izobrazbo imajo predmetni učitelji na primarni

ravni običajno prvostopenjsko diplomu (*Bachelor*). Na sekundarni ravni imajo učitelji ponekod prvostopenjsko diplomu (*Bachelor*) drugod, kot velja v 15 državah, pa imajo učitelji drugostopenjsko diplomu (*Master*). Priložnosti za stalno strokovno izpopolnjevanje in poklicni razvoj so na voljo tako razrednim kot predmetnim učiteljem ves čas njihove kariere poti.

Priporočila za specializacijo, potrebno za poučevanje športne vzgoje na primarni (ISCED 1) in nižji sekundarni ravni izobraževanja (ISCED 2), 2011/12

Vir: Eurydice.

Preverjanje in ocenjevanje pri pouku športne vzgoje sta enaka kot pri pouku ostalih predmetov.

V večini držav napredek učencev pri pouku športne vzgoje preverjajo in ocenjujejo kot pri ostalih predmetih. Le v nekaj državah teh spretnosti in znanja učencev ne vrednotijo formalno. To velja za Malto in Norveško na primarni ravni in za Irsko na primarni ter nižji sekundarni ravni. V večini evropskih držav pripravijo jasna priporočila o ustreznih metodah preverjanja in ocenjevanja. Le v Belgiji in na Islandiji izobraževalne institucije same določijo metode vrednotenja.

V večini držav izdajo spričevalo na koncu posameznega šolskega leta, v katerem je poleg rezultatov pri ostalih predmetih tudi dosežek pri športni vzgoji. V nekaterih državah so razvili osrednje lestvice preverjanja in ocenjevanja, tj. učitelje so opremili z usklajenimi orodji za vrednotenje dosežkov učencev v državi. Na podlagi teh lestvic so možne primerjave učnih dosežkov na nacionalni ravni.